

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Hæc sententia ut probabilior eligitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

fit quod species per se infusa, universalior sit in representando, quam species acquisita per se; illa enim nedum representat directè naturam quoad prædicata specifica, sed etiam omnia ejus individua, secus autem species à phantasmate abstracta. Quæ solutio sumitur ex D. Thoma supra quæst. 9. art. 4. ad 3. ubi inter habitum scientiæ infusæ, & habitum scientiæ acquisitæ, hoc statuit discrimen, quòd iste acquiritur per comparationem humane mentis ad phantasmata; ille verò est alterius rationis, in potè à superiori descendens in animam, non secundum proportionem phantasmatum. Quibus verbis distinguit habitum scientiæ per se infusæ, ab habitu scientiæ per se acquisitæ, per hoc quod objectum scientiæ acquisitæ, dicitur ordinem ad phantasmata à quibus fuit abstractum; objectum verò scientiæ infusæ sine dependentia à phantasmate attingitur.

ARTICULVS II.

An Christus scientias per se acquisibiles, propriis actibus sibi comparaverit, vel eas à Deo per infusionem receperit?

14. **Q**uamvis apud Theologos certum & indubitatum sit, fuisse in Christo, præter scientiam beatam, & infusam, scientiam per se & ex genere suo acquisibilem, dubitatur tamen de modo quo Christus hanc sibi comparaverit: Plures enim existimant, illam per accidens fuisse Christo infusam divinitus, sicut & Adamo, ne aliquando caruerit notitiâ clarâ naturali plurimorum objectorum, quæ per talem scientiam percepit. Ita docent D. Bonaventura, Scotus, Gabriel, & Durandus, articulo præcedenti relati, eamque tenuit D. Thomas in 3. dist. 14. quæst. 3. art. 3. ut ipsemet fatetur hic art. 2. & supra quæst. 9. art. 4. Ex Recentioribus verò hanc sententiam sequitur Suarez hic disp. 30. sect. 2. asserens scientiam per se acquisibilem infusam esse per accidens Christo, quantum ad habitum & species necessarias ad demonstrationem rerum faciendas, licet non quoad experimentalem cognitionem.

Probabilior tamen videtur sententia, quam, retractatâ priori, tradit S. Doctor hic art. 2. & supra quæst. 9. art. 4. ejusque Discipuli communiter amplectuntur, nimirum Christum prædictam scientiam propriis actibus sibi comparasse, ne intellectus in eo maneret otiosus & frustraneus. Idem docent Vazquez, Beccanus, Ragusa, Theophilus Raynaudus, & alij.

§. I.

Hæc sententia ut probabilior eligitur.

Dico igitur: Christus scientiam per se acquisibilem, propriis actibus sibi comparavit, non verò eam solum à Deo per infusionem recepit.

15. **P**robatur conclusio duplici ratione quam insinuat S. Doctor supra quæst. 9. art. 4. Prima sic potest proponi. Si Christus scientiam per se acquisibilem propriis actibus non acquisivit, sed eam solum per infusionem à Deo accepit, sequitur intellectum agentem Christi fuisse omnino otiosum & frustraneum: Sed hoc non est dicendum: Ergo nec illud. Sequela probatur: Pro-

A prium officium intellectus agentis est facere species intelligibiles actu, abstrahendo eas à phantasmatibus, ut docent Philosophi in libris de anima: Ergo si intellectus agens animæ Christi species aliquas non abstraxit à phantasmatibus, sed omnes Christus à Deo per infusionem accepit, erit omnino otiosus & frustraneus; frustra enim est id quod non habet propriam operationem, ut dicitur 2. de cælo textu 17. cum unumquodque fit propter suam operationem.

Hæc ratio non solum probat fuisse in anima Christi species propriis actibus comparatas, sed etiam ipsum habitum scientiæ; cum quia in probabili sententia, non est quid distinctum ab ipsis speciebus; tum quia licet admitatur illum esse quādam realitatem ab ipsis speciebus distinctam, tamen eadem videtur esse ratio de illa ac de speciebus, eò quòd illa detur ad usum talium specierum; & quia connaturalis modus acquirendi habitum scientiæ, est mediantibus speciebus; eò quòd habitus ille sit lumen quoddam intellectuale acceptum & derivatum ab objectis: objecta autem sensibilia in se actu non habent viam producendi habitum intelligibilem, quousque mediantibus speciebus abstractis fiant actu intelligibilia, & sic ab illis educi possit virtus quæ est lumen intelligibile tenens se ex parte intellectus.

17. **S**ecunda ratio D. Thomæ ad hanc formam reducit. Christo non solum sunt tribuendæ omnes scientiæ, sed etiam quælibet illarum secundum proprium & connaturalem modum habendi illam; sic enim non solum est perfectus per diversas scientias atque perfectiones, verum etiam & diversis modis. Sicut ergo Christus habuit scientiam beatam, secundum proprium modum illius, scilicet permanentem, & non tantum transeuntem, ut aliqui in via habuerunt; & sicut habuit scientiam per se infusam secundum modum proprium illius, scilicet per infusionem: ita scientiam humanam, seu naturā suā acquisibilem, habere debuit modo humano, scilicet per acquisitionem, non verò eam solum per infusionem à Deo recipere.

18. **A**ddo quod, cum Christus ad paupertatem nostram ultro ac volens se demiserit, omnia quoque nobis connaturalia, quæ statum ejus non dedecent, admisit: Sed connaturalis homini acquirendæ scientiæ naturalis modus, est per actus proprios, & per abstractionem specierum à phantasmatibus, eam sibi comparare: Ergo Christus hoc etiam modo scientias per se acquisibiles sibi comparavit, atque ita verè in eis profecit, quod voluisse S. Lucam, cum dixit Christum profecisse sapientiā & ætate, docet S. Ambrosius lib. de Incarnationis Dominicæ Sacramento cap. 7. his verbis: *Quomodo proficiebat sapientiā Dei? doceat te ordo verborum. Profectus ætatis, & profectus sapientiā, sed humana est. Ideo ætatem ante præmisit (sic enim ipse legit. Jesus proficiebat ætate & sapientiā; non ut cum Hieronymo Vulgata vertit, sapientiā & ætate) ut secundum hominem crederes dictum; ætas enim non divinitatis, sed corporis est: ergo si proficiebat ætate hominis, proficiebat sapientiā hominis. Idem sentit S. Thomas hic art. 2. ad 1. ubi sic habet: Tam scientia infusa animæ Christi, quàm scientia beata fuit effectus agentis infinite virtutis, qui potest simultotum operari, & ita in neutra scientia Christus profecit, sed à principio eam perfectam habuit. Sed scientia acquisita causatur ab intellectu agente, qui non simul totum operatur, sed successive. Et ideo*

secundum

secundum hanc scientiam Christus non à principio scivit omnia, sed paulatim, & post aliquod tempus, scilicet in perfecta aetate. Quod patet ex hoc quod Evangelista simul dicit eum profecisse scientiâ & aetate.

Eandem explicationem innuit Augustinus lib. 3. contra Maximin. cap. 22. his verbis: Legimus quidem quod Iesus proficiebat aetate & sapientiâ, & gratia Dei erat in illo: Secundum formam hominis, quam pro nobis accepit ex nobis, non secundum formam Dei, in qua non alienum arbitratus est, esse aequalem Deo. Verumtamen etiam in ipsa forma hominis legimus eum aetate & sapientiâ profecisse, non tamen, ut ex non bono bonus fieret credendo meruisse. Beda etiam, citatus à Glossa in eundem Lucæ 2. locum, sic ait: Si- cut est carnis aetate proficere, sic est animæ rationalis sapientiâ & gratiâ proficere. Non quod hoc egerit susceptor Deus, præsertim cum suprâ plenus fuisse sapientiâ describitur; sed quia hoc pro remedio nostræ salutis suscipere elegit, ut cum caro & anima rationalis à Deo suscipitur, utraque pariter salvetur.

§. II.

Solvuntur objectiones.

19. **C**ONTRA præcedentem conclusionem plures solent fieri instantiæ, quas breviter hic proponemus ac diluimus. In primis obijciunt: Primo parenti à principio infusæ fuerunt per accidens scientiæ omnes naturales, quia fuit doctor humani generis, ut docet S. Thomas 1. part. quæst. 94. art. 3. & probat duplici ratione, quam in Tractatu de homine & variis statibus naturæ humanæ, exposuimus: Sed etiam Christus Dominus fuit doctor & præceptor totius generis humani, dicitur enim Isaia 30. Et non faciet avolare à te doctorem tuum, & erunt oculi tui videntes præceptorem tuum. Et cap. 55. Ecce testem populus dedi eum, ac præceptorem Gentibus: Ergo etiam Christo fuerunt infusæ per accidens omnes scientiæ naturales.

20. **S**ecundò, Christum nulla decuit ignorantia, aut privatio scientiæ naturaliter debita, etiam pro brevissimo tempore: At si ab initio conceptionis, non habuisset scientias omnes naturales per infusionem à Deo, sed eas paulatim propriis actibus sibi comparasset, habuisset per aliquod tempus imperfectionem ignorantie in ipsa naturali scientia, & privationem illius: Ergo idem quod prius.

21. **T**ertiò, Decebat Christum semper fuisse plenum scientiâ, juxta illud Joan. 1. Vidimus gloriam ejus quasi unigeniti à Patre, plenum gratiâ & veritatibus: At si non habuisset per infusionem in primo instanti suæ conceptionis, scientias omnes naturales per accidens infusas, non semper fuisset plenus scientiâ & veritate: Ergo illas hoc modo recepit à Deo, non verò propriis actibus acquisivit.

22. **Q**uartò, Christus Dominus per scientiam naturalem cognoscebat substantias separatas, & substantiam animæ suæ, eo modo quo anima separata seipsam cognoscit: At hæc non potuit cognoscere per species à phantasmatibus abstractas, cum species illæ, utpote per sensus acceptæ, non habeant vim representandi perfectè substantiam ultimam spirituales, & incorporeas: Ergo illa cognovit per species infusas à Deo. Quod si habuit species infusas respectu substantiarum immaterialium, cur non etiam respectu rerum materialium? De utriusque enim videtur esse eadem ratio.

Tom. IV.

A Quintò, Si scientia naturalis Christi, non fuit ei per accidens infusa, sed propriis actibus, seu ministerio sensuum, & per abstractionem intellectus agentis à phantasmatibus acquisita, fuit valde diminuta & imperfecta, & inferior ad scientiam Adami: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud. Sequela probatur: Plura sunt objecta naturalia quæ à sensibus hominum sunt remotissima, ut omnes species piscium qui sunt in profundo maris, omnia quæ generantur intra viscera terræ, vel quæ in aëre fiunt intra vel extra nubes, omnes stellæ cæli, & similia: quomodo ergo illa fuerunt sensibus Christi objecta, ut proprias eorum species & cognitionem hauriret? Nam quod ministerio Angelorum non fuerint adducta sensibilibiter ad Christum, vel Christus ad illa, manifestum videtur; quomodo enim omnes stellæ cæli, omnes pisces maris, omnia terræ metalla, ad Christum potuerunt adduci, & ei representari? Vel quomodo ipse Christus ad omnia profunda maris & terræ, & ad cæli immensitatem, ministerio Angelorum adduci potuit, ut illa omnia objecta perlustraret, & illorum species per sensus hauriret? Hæc sanè videntur fictitia, & miraculis superfluis plena. Ergo si scientia naturalis Christi non fuit ei per accidens infusa, sed per species ministerio sensuum acceptas comparata, fuit valde imperfecta & limitata, nec se extendit ad omnia individua & objecta naturalia quæ in rerum natura existunt.

C Sextò, Non decuit Christum acquirere scientiam per disciplinam ab alio homine, sive Angelo docente: Ergo neque ab ipsis rebus species abstrahendo, quia sic addisceret à rebus, & penderet ab illis, ut discipulus à magistro.

Septimò, Christus habuit virtutes morales per accidens infusas à Deo in primo instanti conceptionis, ut suprâ docuimus: Ergo idem dicendum est de virtutibus intellectualibus, præsertim de ipso habitu scientiæ naturalis. Consequentia videtur legitima, tum ex paritate rationis, tum etiam quia carentia scientiarum naturalium ad tempus, non minus videtur derogare perfectioni animæ Christi, quàm carentia virtutum moralium.

D Deniq; Si Christus propriis actibus sibi debuerit comparare scientiam per se acquisibilem, maxime quia aliàs inde sequeretur quod intellectus agens esset frustra in ejus anima, eo quod careret propria operatione, quæ est abstrahere species intelligibiles à phantasmatibus, ut discunt Divus Thomas hic art. 1. & suprâ quæst. 9. art. 4. Sed hæc ratio non videtur efficax: Ergo ruit præcipuum fundamentum nostræ sententiæ. Minor probatur: Tum quia intellectus agens fuit in Adamo, & in Beatis remanet, & tamen non frustra, licet non abstrahat species à phantasmatibus; sicut etiam nutritiva non est frustra in Beatis, licet non reducat in actum. Tum etiam, quia officium intellectus agentis non est solum abstrahere species à phantasmatibus, sed etiam illustrare principia, ut illis utatur intellectus; & ita licet non servierit in Christo pro primo officio abstrahendi species à phantasmatibus, potuit servire pro secundo, nimirum pro illustratione principiorum.

Hæc sunt præcipua adversæ sententiæ fundamenta, quæ (ut consideranti patebit) solum probant Christum per scientiam aliquam infusam, res omnes naturales à principio conceptionis cognovisse; unde non militant contra nostram sententiam, quæ id non negat, sed duplicem in Christo scientiam infusam admittit; unam naturalem, per quam objecta naturalia per species à Deo

Illi I.